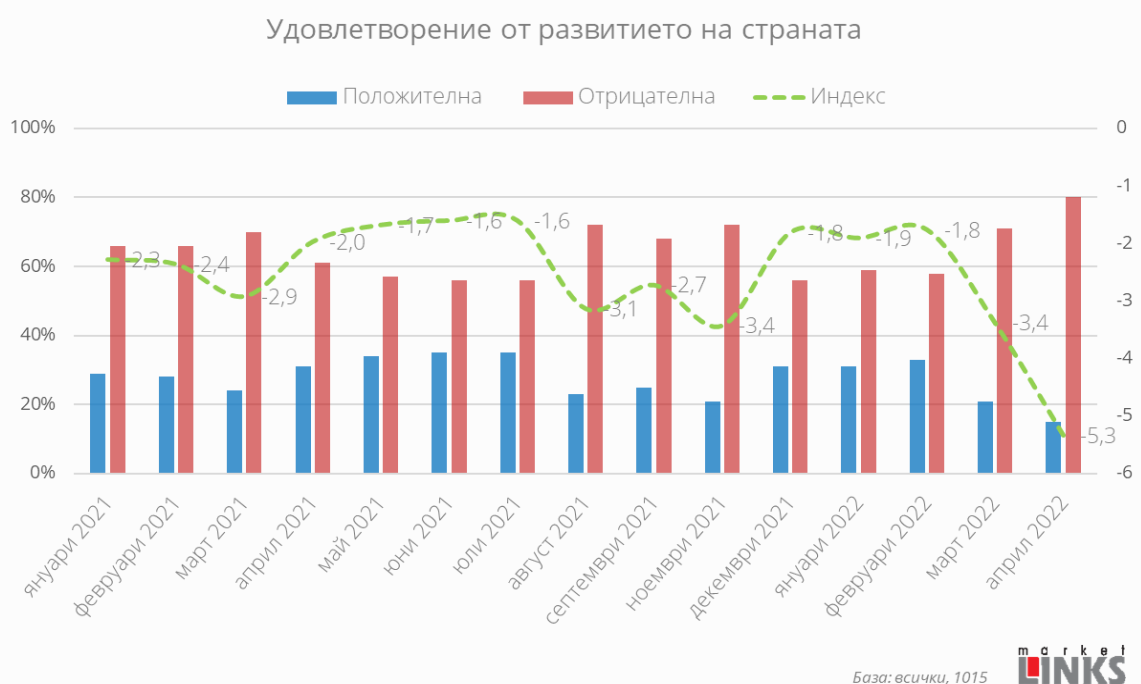

Криза на доверие

април 2022

Инфлацията и покачването на цените на стоките, както и общата несигурност, провокирана от войната в Украйна, силно влошават оценката на гражданите за цялостната ситуация.

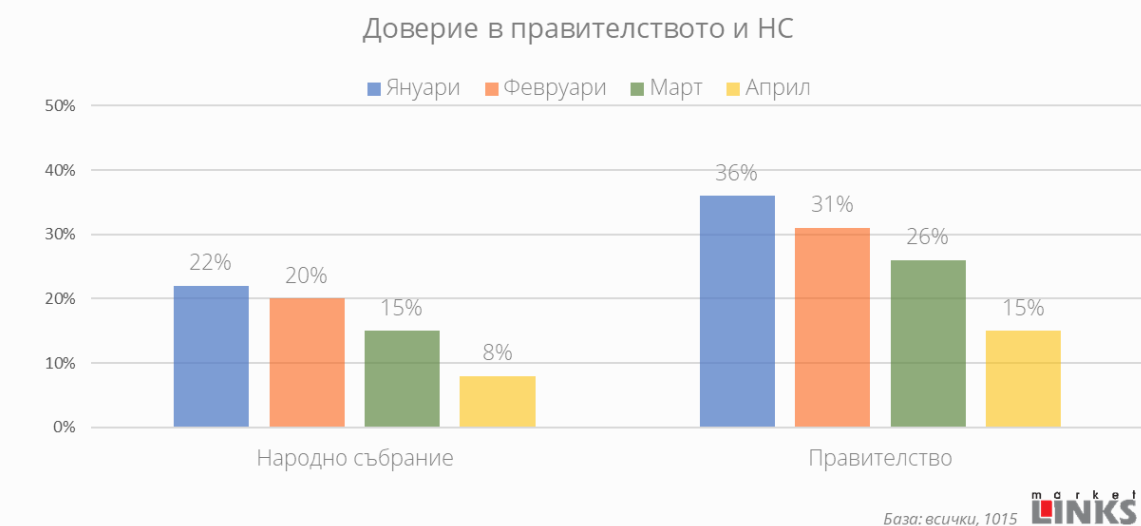
Оценката за посоката на развитие на страната достига до исторически ниски нива. Това е един от комплексните измерители на общите нагласи, но той се допълва и от също високия дял на гражданите, които определят финансовото си състояние като променящо се в негативна посока (71%) – стойности, непознати през последните 10 години, в които имаше главно и почти постоянно нарастване на покупателната способност. За сравнение, негативният икономически ефект от COVID епидемията имаше относително краткосрочен отрицателен ефект върху потребителското доверие на българските домакинства.

Наред с това, сравнението в емоциите, с които се свързва политическата ситуация, се изместват от позитивния спектър в посока на тревога, разочарование, гняв, заглаха и страх. С това се допълва картината на задълбочаващата се тревожност на обществото, което е предпоставка обществените настроения да бъдат използвани от популистски проекти за тясно партийни интереси.

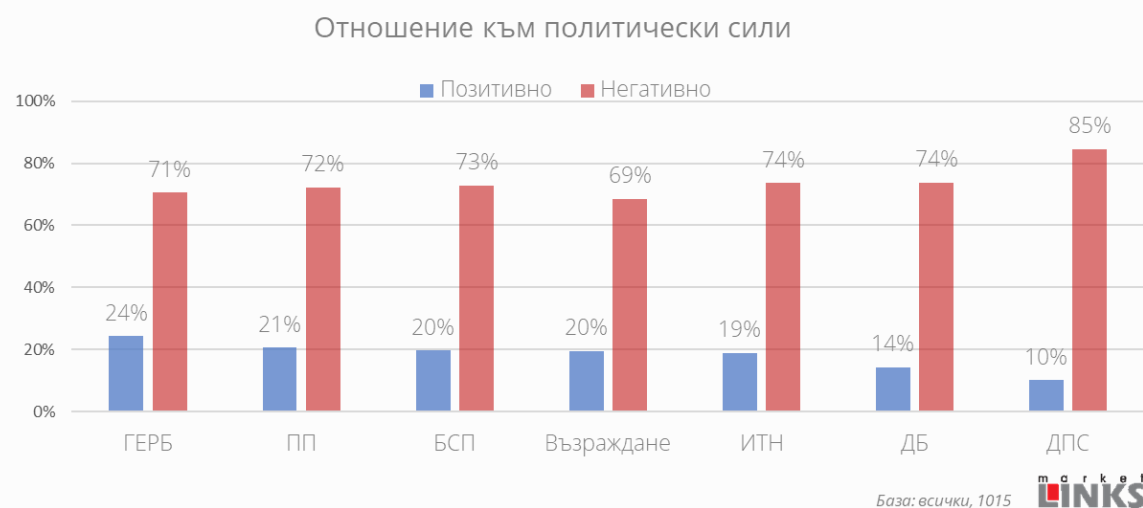
На този фон се наблюдава продължаващ спад на доверието в основополагащите институции и политическата класа, като цяло, което от години е хроничен проблем за българската демокрация.

През 2021-ва станахме свидетели как народното събрание възстанови своята самостоятелност като висш орган в демократичната система на страната. Реалният политически дебат и взимането на важни решения за управлението се завърнаха в парламента и това се прояви в импулс на високо обществено доверие, който беше до голяма степен загубен в безплодните усилия на 46-тото НС да сформира управленска коалиция.

Правителството, заедно с Продължаваме промяната и премиера, попадат в спиралата загуба на обществено доверие, като в този процес трябва да отчетем и ролята на обществените нагласи по отношение на войната в Украйна. Продължаваме промяната се позиционира като медиатор между иначе несъвместими за българската действителност политически парадигми на вълната на обществените настроения за смяната на модела ГЕРБ и силно застъпен управленски прагматизъм. Не беше декларирана ясна ценностна основа, а войната в Украйна наложи обществото ни да направи категоричен ценностен избор, за което то, след видимо задълбочилата се социална дезинтеграция в COVID, не беше готово.

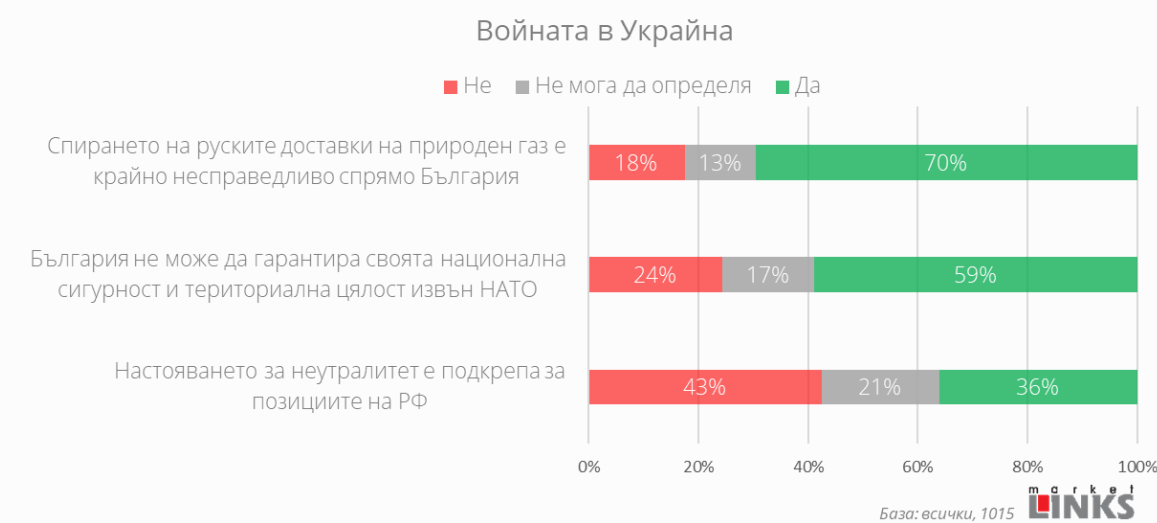
В тази ситуация хетерогенният електорат на ПП започна да се реструктурира ценностно по геополитическата ос запад-изток. Подесните са неудовлетворени от умереността на кабинета и ПП, а симпатизиращите на Русия и президента Радев останаха със съмненията, че все пак правителството не води истински неутрална политика и започнаха обратно движение към БСП, Възраждане и към новата формация Български възход.

Платформата, на която беше формирана настоящата коалиция, включително и реформата в съдебната система, продължава да бъде част от дневния ред на българските граждани, въпреки видимите негативни тенденции. Подкрепата за закриването на специализираните съд и прокуратура е 57%. Реформата в прокуратурата се одобрява и е очаквана от над 80% от гражданите. Наред с това доверието в прокуратурата е устойчиво под 10%, а това в главния прокурор е 11%.

В месеците от началото на войната, значителни сегменти от българското започват да защитават геополитическия избор на страната и да приемат постепенното откъсване от руското икономическо и политическо влияние у нас. Позицията за неутралитет на страната все по-трудно удържа на множеството контрааргументи и постепенно губи позиции. От друга страна е ясно видно, че спирането на доставките на руски природен газ косвено подпомага този процес. Въпреки, че определен сегмент от обществото смята за отговорно българското правителство, като цяло обществените настроения са еднозначни.

Българското общество навлиза в следващ етап на политическа и електорална фрагментация, който е възможно да бъде временно проявление на текущите кризи, но също така, би могъл да се развие в посока на все по-трудно дефиниране и постигане на консенсус около общо националните цели на страната за години напред.